

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hétfőn és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre 10 K

fél évre 5 »

Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő: KARDOS MIKSA.

I. évfolyam.

Ujvidék, 1910. péntek, április 8.

3. szám.

Gróf Széchenyi István

halálának félszázados évfordulója.

Szenteljük lapunk vezető helyét hazánk második megalapítójának a »legnagyobb magyarnak« Széchenyi Istvánnak. Ünnepeljük őt!

Ötven esztendeje immár, hogy megszűnt hazájáért gondolkodni a legnagyobb magyar lángelme, ötven esztendeje, hogy kihűlt a hont legforóbban szerelő nemes szív. Ötven esztendeje, hogy teteme az anyaföldre visszaszállt s ime valódi nagysága, igazi mibenléte sohasem látszott akkorának, mint épen ma.

Sokban hasonlít *napjaink sivár képe az ő korszaka* viszonyaihoz. *A nemzet akkor is* közjogi jelszavakon nyargalt hiú ábránd képek után futkosva *déliábot üzött, a Komoly*, kezdetben alig látható eredményű *munka*, mely *a nemzet nagyságának alapját* volt megalapozandó, *kevesek ideálját képezte. A kik azt tüzték ki jelszavul, megvetés tárgyai voltak* s ime a nemzet még most sem okult. A magyar politikai élet ép oly sivár képet mutat s a nemzetet most sem az alkotás vágy hevíti.

Nézzen szemben a sivár jelen a multtal!

Jól használtuk-e fel a Nagy Széchenyi hagyományait, jól kamatoztattuk-e örökét? A felelet sajnós: nem.

Szemiélni tudunk a multon, olykor magunkba szállunk, de okulni vajmi keveset szoktunk.

Szeretjük lenézni elődeinket, külömbeknek tartjuk magunkat eleinknél, a modernség mázát tetteinken máris a haladás zomán-cának tartjuk. Pedig túlzás nélkül mondhatjuk, hogy egész létünk még mindig Széchenyi korának hatalmas tőkéjéből él észrevétlenül bár, de annál intenzívebben.

Az ő izzó fajmagyar sovínizmusa oly kiapadhatlan forrás, mely közéletünk sivár talaját most is termékenyen öntözi. Ez a nagy reformator, ki irodalmat, kereskedelmet, ipart szóval a közélet minden ágát át meg át gyúrta oly sokoldalú volt a maga nagyságában, hogy a helyes utról a munkálkodás ezerutú labirintusában csak azért nem veszett el, mert az ő Ariadne fonala a lángoló fajszeretet volt. Hogy egész lelkével szerette e hont, hogy tettének minden rugója, a hazaszeretet volt, eléggé bizonyítja életének szomorú tragédiája.

S mégis elszakadtunk a multtól, nem élünk nagy Széchenyink tanítása szerint. Korunk ellentéte az ő világnézetének. Ő az önmagunkban való megerősödés apostola volt, mi most kifelé gravitálunk, ő fényes hajlékot adott a magyaros törekvésnek, most külföldi kunyhók után keresgélünk, ő épített a magyasság saját nagy szellemi és anyagi tőkéjéből, most még ezt is idegenből importáljuk.

Régen itt lett volna már az ideje annak, hogy magunkba szálljunk s szent fogadalmat tegyünk a jövőre, hogy mindazt, mit az ő nagy szelleme ellen vétettünk, jóvá tegyük.

Elmélkedjünk a mai emlékűnnepen a magyar szellem legsokoldalúbb munkásának életén s mi, akiknek nem adatott meg, hogy sirdombja körül csoportosulva haló poraiból közvetlenül szívjuk magunkba az ihletet a nagy munkára, tegyünk itt a távolban, messze a szent porhüvelytől erős fogadalmat, hogy mig magyar léssen e földön

Széchenyi István szelleme élni fog és vezetni fog mindörökké.

Ugy legyen!

Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár.

Lapunk zártakor olvassuk a hivatalos közlönyben városunk nagynevű képviselőjének Rohonyi Gyulának kinevezését, mely hír formájában már bejárta városunkat.

Ezen ténnyel valóra vált az érdemnek, a csendes munkálkodásnak olyan honorálása, a mely mindnyájunkat igaz örömmel tölt el.

Mi közvetlenül ismerjük mindnyájan Rohonyi Gyulát s számos megnyilatkozásában láttuk hatalmas egyéniségét, mellyel csak szerénysége lehetett nagyobb. Most látjuk csak mekkora kincset hordozott városunk méhében: a legelső miniszterium, legnagyobb tisztviselőjét.

Életrajzi adataiból álljanak itt a következők:

Rohonyi Gyula, történetirő, országos képviselő született Dunagáloson 1852. júl. 28-án. Középkiskoláit Szarvason és Budapesten végezte. Jogi tanulmányait a budapesti tud. egyetemen folytatta. 1877-ben ügyvédi vizsgát tett. Mint önkéntes a 2-ik hadmérnök ezredben szolgált s 1873-ban tartalékos hadnagy lett.

Ujvidék város és Bács-Bodrog vármegye ismétellen törvényhatósági taggá választotta. 1881. óta a vármegye tisztviselői főügyésze, 1893. óta a bács szerémi evangélikus egyházmegyének felügyelője. 1887. óta tagja a képviselőháznak. Előbb a kölpényi, azután a hódási, majd az újvidéki kerületet képviselte.

A szabadalvói párt bomlása után nem vállalt képviselői megbízatást, hanem a tudomány és az ügyvédi gyakorlatnak élt.

Szerkesztője a »Jogállam« című szaklapnak. Legnagyobb műve: A honfoglalás története. Parlamenti szereplésének legfeltűnőbb bizonyítékai, hogy a legfontosabb bizottságok előadója volt s a fényes állásra, melyet most nyert el, éveket ezelőtt is kombinációban volt.

Ujvidék hő polgárát veszté el a távozásban. A központ nagytudományú képzett államférfiút nyer benne.

Kísérje új pályáján is városunk polgárainak szeretete. Soká éljen!

Politikai glosszák.

A képviselőház: a nemzet volt *beszélő* szerve elmúlt, befejezetenül hagyva egy ha nem is értékes, de kétségtelenül érdekes ciklust. A koalíció ciklusát. Hogy nem volt belső értéke, tartalma, bizonyítja a hirtelen széthullás, de hogy érdekes, mesterséges összetétele volt, az egymástól nagyon is eltűő árnyalatoknak a különböző centripetális erőnek, az lény.

Olyan volt, mint egy politikai Noe-bárka, mely száraz maradt, mielőtt a történelem vize felemelhette volna.

Olyan volt, mint egy minden tagjában más anyagból gyurt colossus és elég volt egy-két kiporló vagy kifeszített téglá, hogy az egész monstrum szertehulljon. Olyan volt mint egy hatalmas bolognai üvegcsépp, melyet egy karcolás porrá zuzott.

Fuitt. A feltámadást hirdető harangok még zúgnak a levegőben, de aligha hirdetik a koalíció feltámadását.

Sajnálatos csupán az, hogy a nemzet politikai Máriusai ezen karthagó-romokon veszekszének. Nem önmagukat okolják, nem is a szerencsétlen összetételű alkotást, hanem »külső erőt« emlegetnek, mely az erőtlen monstrum bukását sietette.

Csalódnak azok, kik csak »fent« keresik e külső erőt. Felülről nyerte védnökét az emlékeztető november 18-át követő általános nemzeti bál.

Mint a nemzet közóhaja, felülről lettek akceptálva — de nem in bianco — s nem ejthették őket el, míg a nép vállán nyugodtak. A nép ellenben a meddő és belső harcokban eltelt évek után kezdett nyugtalanodni a vállain nyugvó édes teher alatt. A bespedő ipar, az oszlályérdekeknek szolgáló vám és kereskedelmi szerződések, az emelkedő vasuti tarifák s ezzel kapcsolatban a visszafejlődő kereskedelem kezdtek oltogatni a nagy felbuzdulás után gyűjtött örömtüzeket.

Egy csomó színes ábránddal szegényebb lett a nemzet egy része, de gyakorlati érzeke

erősbödött s megtanulta, hogy a »természetben nincsen ugrás« csak fejlődés.

A nemzet volt politikai vezérei túlbecsülték önérejükkel s nem számoltak az ellenség erejével. Ez pedig baj. Egy nemzet nem folytathat szélmalom-harcot s nem léphet az »ultima ratio« terére mindaddig, míg tisztában nincs az erőikkel.

Örök igazság, hogy egy nemzetnek nemcsak joga, hanem kötelessége is dolgozni a nemzeti állam kiépítésén és megerősítésén. De a szárnyaló ábránd még nem munka s a légvárak még senkít sem oltalmaztak meg az ellentől.

Számolni a körülményekkel s praktikus érzékkel komolyan dolgozni, ennek a hivatásnak áldozzák magukat a nemzet szellemi és politikai vezérei.

Oktalanság a nagy, izmos nemzeti életet élő népek példáival dobálózni. Ott majdnem évezredes nemzeti kultúra mellett, óriási gazdasági erők működnek s adnak belső és külső erőt.

Mi kedvezőtlen földrajzi fekvésünknel fogva s főleg mert évszázadokon keresztül védőbástyája voltunk Európának, nem tarthatunk amazokkal lépést s ne higgyük, hogy nekünk kivételesen mértőföldes csizmáink vannak.

Gazdasági megerősödés, békés fejlődés, szociális és kulturális alkotások, ezek lebegjenek a hivatottak előtt s erre a térre vezessék a nemzetet.

A repülő aktákat s téntartatókat nem forrongó, belső eruptív lövelte ki a nemzet testéből.

* * *

Megindult a választási küzdelem és tintartó helyett — frázisok fognak röpködni a levegőben. Röpködjének! Mi dolgozni akarunk és fogunk.

N—cel.

Fenséges a művészetben.

Írta: Dr. Szabó Lajos.

Az »Ujvidéki Hírlap« eredeti tárcája.

A térbeli művészetek másik ága, a szobrászat, az emberrel áll szoros kapcsolatban, s így e tulajdonságánál fogva inkább a jellembeli fenséges ábrázolására alkalmas. Míg a kolozsali építészet a természeti fenségesnek mintegy szilárd anyagban való megmerevítése; a szobrászat az emberi szenvedélyeknek és indulatoknak, a lelki kiválóságnak vagy gyarlóságnak, egyszóval a változatos emberi léleknek kifejezője és szószólója. A kitörő indulatok és szenvedélyek, a korlátok ellen lázongó emberi érzések és vágyak mindmennyi fenséges tárgyainál kínálkoznak a képfaragás művészetének. S valóban a szobrászat akkor érte el határsíkjának legnagyobb fokát, amikor a mindennapi ember lelkét meghaladó indulatok és szenvedélyek ábrázolásához fogott. Ezt az arcvonásokban kellett első sorban kifejezésre juttatnia. Szellemi életünknek de különösen érzés világunknak ez a legigazabb visszatükrözőletje, csak olvasni kell belőle megtanulnunk!

A kiváló teremtetők erők erre fordították első sorban lehetőségeiket, bár tagadhatlan,

hogy a test többi részei is ép úgy át kell hatnia a fenséges érzésnek vagy gondolatnak, mint az arcvonások bármelyikét. A kolozsvári Mátyás szobornak nemcsak az arcában jut kifejezésre a fenség. A ló büszke tartásában, Mátyás parancsoló méltóságában, hódító föllépésében, szóval az egész kompozícióban benne van faji önértetünknek s büszkeségünknek, a régi magyar dicsőségnek és hadi erőnyeknek fenséges érzése és gondolata. Michel Angelo Mózesában az óriási szellemi erő, mely emberismeret, elmélyedő gondolkodás párosul a nagy testi erővel, hogy így is, mint a zsidónép bölcs törvényhozójának alakjában is kifejezésre jusson a lelki nagyságnak és kiválóságnak mozzanata.

Ugyancsak az érzéseknek a fensége jut kifejezésre az ókori szobrászatnak egy remekművén: a Niobe szobron is. Nem tudjuk biztosan, Praxitelesnek, vagy Scopasnak a műve e, de annyi lény, hogy a Krisztus előtti IV. század alkotásai közé tartozik. 1583-ban egy ásatás alkalmával találták meg Rómában, s jelenleg Firenzében van. A szobornak magának műhíkus története van. Thebae királyának büszke szép felesége lenézte Latona istenasszonyt, mert néki csak két gyermeke volt, Apollon és Artemis. Emiatt a két testvér bosszút állott az elbizakodott királynén. Egy napon egymásután lövődöztek le ezüst nyilakkal Niobe gyermekeit, végre maga az anya szörnyű fájdalomában

kövő meredve az istenek irgalmából a Sipy-lus hegyre került.

A szobor azt a jelenetet ábrázolja, amikor a gyermekek a nyilak elől riadtan menekülnek édesanyjukhoz. Legszebb köztük az anya alakja. Úgy áll előttük, amint egyik kezével kis lányát letakarja, a másikkal védekezni akar a kikerülhetlen halál ellen. Az egészen drámai mozgalmasság és erő látható. A rémület és fájdalom minden egyes alakon elragadó. Niobe fölveti fejét az égbe, ahonnan a csapás rázudul. Dacosan, némán, de nem megtörve néz. Értzi, hogy legyőzték, hogy hatalmasabbak ellenfelei, de nem állnak föllette. Még e rémes csapások alatt is megmarad királynénak! Egy jajszó nem jön ajakára. Fájdalmát büszkén magába fojtja, mert nem tud még legyőzettségében sem megálázkodni. Fenség van még most is minden vonásában. Szívünket félelem és szájalom fogja el, de fölzaklatott lelki világunkat lassankint lecsillapítja és kiengeszteli az a tudat, hogy Niobe önmaga hívta ki maga ellen a végzet sujtó haragját.

Mi Niobe alakjában a fenséges? Niobéban fenséges az anyai fájdalom és királynői büszkeség, amely a csapásokat is bizonyos méltósággal, panasz nélkül tűri. A fájdalomnak ily méltóságos és magasztos kifejezését egy szobron se láthatjuk.

* * *

Két nyilatkozat.

Két úri embertől kaptunk csaknem egyidőben egy-egy nyilatkozatot. Az egyiket tulajdonképpen ketten adták. Érdekes sorok! Nem lehet egyszerűen leközölni. Szavunk van mindkettőre. Visszaemlékezést kelt az egyik, helyreigazítást kíván a másik s a kettő így egymás mellett politikánk helyes irányát, újabb hódítását, fényes jövőjét mutatja.

Az első így hangzik:

A Bánffy-párt híveihez!

Tisztelt elvtársak! Pártvezérünk Bárány Dezső az újpárt szervezetét megszüntette és politikai elveinek változatlannal fentartása mellett pártönkivüli programmal lép a választási küzdelembe. Ezen átalakult politikai viszonyok mellett a párt eddigi hívei politikai actio szabadságukat visszanyerik.

Bármily pártalakulatot támogassanak is is azonban ezentúl, bizalommal reméljük, hogy nem fognak megfeledezni arról, hogy mindig az általános egyenlő választói jog, a demokratikus liberalizmus és az önálló gazdasági berendezkedés elveit vallottuk.

Hálás köszönetet mondunk Önöknek, kik nehéz időkben velünk vállalva küzdötték és kitartottak; tartsunk tehát a jövőben is csak egy célt szem előtt: a haza boldogulását és felvirágzását.

Ujvidék, 1910. április 5.

Dr. Kubinyi Károly.

Dr. Szabó Lajos.

Megszűnt tehát egy párt, mely nem is oly rég Ujvidék belső életét olyan mozgalmassá tette. Megszűnt e párt melynek elveit, ugyan nem vallottuk, de mely előtt kalapot kell emelni abból a szempontból, hogy itt nálunk mindig loyális volt s mindig elvhű és szókimondó. Emlékszik mindenki arra, hogy a párt, mily tiszta eszközökkel küzdött mily keserűség nélkül állott félre, midőn a nemzeti tartalommal telített 67-es zászló alá sorakozott, de a politikai jogokkal alig törődő polgárságot az első sikertelen csata után

A szobrászat után áttérhetük a festészetre. A festészet az az ága a képzőművészeteknek, amely a tárgyakat a térnek csak kettős kiterjedésében, a síkban ábrázolja, míg a harmadik kiterjedést, a mélységet, a távlatot, perspektívával pótolja. Eszközei, amelyekkel alkotásainak életét és valóságosságát kölcsönöz: az alakok és színek. Ezeknek együttes harmóniája, a tárgyban rejlő eszmével párosulva adja a festmények kompozícióját. Minden festői mű megítélésénél a legfontosabb a kompozíció kérdése. A kompozíció nagyszerűségétől függ a festmény fenséges halása. A festészet alakokkal, színekkel és háttérrel dolgozván, a legbonyolultabb jelenségek előállítására is hivatva van. Ép ezért érzelmi hatása rendkívül változatos és kifülfü. De mivel a térbeli és időbeli jelenségeknek csak egyetlen mozzanatát rögzíti meg, benne a fenséges ábrázolása fölülte nehéz. Az emberi életnek és természeti világnak nagyszerű jelenségeiből csupán csak a forduló pontot választja ki, mint ahol az emberfölötti erő és nagyság legnagyobb mértékben és hatásában jelenik meg. Így a fenséges elem ezekben a nagy jellembeli, vagy természeti mozzanatokban rajzolódik meg.

Rafael remekművei a Vatikán termeiben, a Stanza della segnatura freskói, az emberi történelmek egy-egy ilyen nagyszerű jelenetét mutatják. A Disputa, a küzdő és diadalmaszkodó egyháznak a képe, a szenteknek,

élmesebbek ragadták át más pártba, oly helyre, hol többé, mint a közelmúlt megmutatta nem az alkotni vágyás tömörítette az egyéneket, hanem a zavar csinálás és a zavarosban való halászás. Mert hisz jól tudjuk, hogy a jelenlegi helybeli Justh frakció tulajdonképpen a félreállott új párt vállain emelkedett fel. Vezető férfiai mind máig megmaradtak a párt kötelékébe, most feloszlatván ezt csatlakoznak hozzánk reméljük mindnyájan hisz programuk nagyon is analog. Köszöntjük őket. Nagy szervező erőit, sok politikai tapasztalatot hoznak magukkal s mert önként jönnek sok önzetlenséget. Pártunkban megtalálják mindazt, mit magyar ember realis politikai programnak vallhat. Ezt mindenki ismeri. Egy jelszavunk van ez zászlónkon, ez a szívünkben is: a boldog Magyarország megalapozása. Erre a munkára szívesen látunk mindenkit s ezért köszöntjük új erősségeinket is.

A másik nyilatkozat, melynek velünk egy gondolkozásu szerzője ismeretlen kíván maradni a következő sorok közlésére kért fel.

A vasárnapi értekezet.

E. hó 3-án az alakítandó párt ügyében az Erzsébetben gyűlés volt. A gyűlést a főispán intézkedésére az erre megbízott egyének hívták össze. Ha a meghívottak névsorát végig olvassuk, azt látjuk, hogy sokan nem voltak meghíva, kik erre igényt tarthattak volna és kiket meghívni helyes lett volna. A tisztelt meghívott társaság bizonyos zártkörű jellegét képviselt. Hogy mi alapon történt e megkülönböztetés azt bajos egész határozatlan megállapítani, csak azt látjuk, hogy megkülönböztetés történt. Talán a kor és u. n. tekintély volt mértékadó vagy az adócensus? Csak ezt akartak az ügy érdekében megjegyezni.

X. Y.

Hozzuk a felszólalást, hogy nyíltan adhassunk meg rá a választ, hiszen ez többek esete is lehet. Bár a beküldő egy egy szóval talán túlságos indignációt árul el, de jó van ez így. Annál örömebb adjuk meg a

vértanúknak és hittudósoknak imponáló elrendezésében és a lelküket betöltő áhitat kifejezésében a keresztény egyház tanításának fenségét mutatja be. Murrilló: Mária mennybemenetele, Van Dyck: Krisztus a keresztfán, Rubens: Utolsó ítélete mind megannyi fenséges mozzanatai a keresztény hitéletnek. Verescsaginnak: A sipka szorosban minden csendes c. festménye az orosz katona rendíthetetlen hűségének és kötelelességteljesítésének gondolatát juttatja fenségre magaslatra.

A mi festészetünkben is van egy kép, amely felfogás és kidolgozás tekintetében vetekszik az egyetemes műtörténet legkiválóbb alkotásaival: ez Munkácsy Mihálynak Krisztus Pilátus előtt c. képe. A XVIII. század óta nagyszerűbb, kiválóbb kompozíció a műtörténetben nem volt. Vallásos, de egyáltalán történelmi alkotás is, mert a világtörténetnek egy nagy tényét állítja elő. Az a korszak, amelyben lejátszódik, tele volt kételkedéssel, erkölcsi süllyedéssel és kritikával. Ezt a kort kellett a művésznek szembeállítania egy új, reményekben, törekvéseiben föltétlenül bíró, győzelmes világnézettel: a keresztény hittel. A kép maga azt a jelenetet ábrázolja, amikor a zsidók főpapja, Kalifás, vádolja Pilátus előtt Krisztust és a fanatikus nép halálát sürgeti. Egyfelől az irástudók és a nép bölcsői, másfelől az izgalmakra sóvár nép áll engesztelhetetlen haragban és gyűlöletben. Pilátus homloka mély redőkbe van burkolva;

felvilágosítást. Mert a pártalakításoknál szinte szokatlan az az eléggé nem dicsérhető törekvés, a mi a munkapárt megalakításánál mindenütt napi rendben van, hogy sokan, kik szívvel lélekkel várják a lobogó hivatalos kibontását szerénységükkel kezdetben félreismertetnek. Más pártoknál kötéllel fogják az embereket, úgy, hogy alig lehet levélben, hirlapban élőlészóval tiltakozni a kétes értékű megfizetés ellen. Nálunk másképp van. A munkához szokott férfi lélek a letűnt 4 év alatt vagy dologtalanságban élt vagy munkakedv nélkül dolgozott most mikor országszerte felharsannak a tetre szólítás harsonái örömmel ragadja fel mindenki a fegyvert s mindenki elől akar lenni a tűzben.

De hogy érdemileg is megnyugtassuk elbarátunkat hivalkozunk főispánunk megnyitó szavaira, hol eleve elnézést kért az esetleges figyelmetlenségért, mit ez időrövidsége s a választók nagy száma ugyancsak megmagyaráz. Nem volt értekezletünk zártkörű ezt kizárja már maga a cél is, melyért tömörülünk s épen hogy ez elő ne forduljon adunk egymásnak találkat valamennyien a vasárnapi nagy gyűlésen. Oda mindenki hivatalos, ki velünk érez, ki politikánkat helyesli. Csak semmi keserűség, ott mindnyájan találkozzunk, hogy ezután mindvégig együtt maradjunk.

Színészeink.

Városunkban van ismét Kövessy. Itt van egész új, ismeretlen társulatával. Régi ismerős kevés van. Akad egy-kettő, kit jó hire országosan ismerté tett, a főbbi szürke ember, de mint mondják, mind apostol s mind ihletett interpretálója a muzsának.

Lehet, majd meglátjuk. Némelyek tavaly óta nagyot haladtak. Másod, harmadsorból, az elsők közé kerültek. Bizonyára a fáradságos tanulás, a szorgalmas magaképzés gyümölcse ez az előlépés.

Nehéz hivatalos betöltője a színésznek. Hogy jó legyen, két végtel messzeeső részét kell önmagában egyesíteni, a bohémiséget meg

ujjain minleg számot vet önmagával tehát e másképp? A háttér borus, a színész komoly. Két fehér alak van az előtérben, aiken az esemény megfordul: Krisztus és Pilátus. Krisztus tekintete nyugodt, méltóságos. Szeméből szeretet és jószág sugárzik ki. Egyetlen izom sem rezdül meg arcán. Tartása hódolatot és tiszteletet parancsoló, úgy hogy a tömeg egy része megdöbben láttára. Magasztos küldetésének teljes tudatában van. Átérti azt a nagy szerepet, amelyet az emberiség érdekében magára vállalt. Nem szól; tekintetét méltóságosan emeli a tömeg fölé. Pilátus nézése fürkésző, lelkiismerete ingadozó.

Rendkívül éles az ellentét a két fő alak között. Mint két világ állnak egymással szemben. Egyrészt az erkölcsében és hitében dekadens keleti s római világ, másrészt az új erkölcsi és vallásos megújulást hirdető kereszténység. Két nagy világtörténelmi esemény válik el egymástól, amelynek következménye a népek erkölcsi és hit életének új berendezése lesz. — A kép hatása egyetemes, mert minden lélekre valami megindító, vallásos hatással van. Erkölcsi tanulsága is meghatározó, mert két világ eszméinek küzdelmét tárja föl mélyen átértett kompozícióban. Ép ez az ellentét, az eszméknek e küzdelme és szembeállítása az, ami Munkácsy festményét fenségesé, nagyszerűvé avatja

(Folyt. köv.)

a tudást. Vagyis legyen tudós és bohém. Szinte kizárt dolog. Pedig még sem.

Az alakító művészről, de nem a kopirozó ripacsról beszélnek. Szerepe megértéséhez a lelki ábrázoláshoz mély filozofiai ész. óriási irodalmi műveltség nagy emberismeret s finoman érző lélek kell, a megjátszáshoz pedig sok bohémia.

S e tulajdonságok adják meg a színjátszás értékét, melyet csak művelt közönség tud igazán méltányolni.

Napjainkban erről az oldalról kell a színészetet vizsgálni, mert régi hivatását a honi nyelv ápolását, a nyelv terjesztését úgy sem tölti be, sőt sokszor ellenkezőleg.

S nézzük csak megfelelhet-e egy vidéki társulat színész annak, a mit mi a normatívumul felállítottunk. Bizony nem. A vidéki színtársulatok legtöbbször egyszerűen csak iskolája a fővárosi vagy nagy vidéki állandó színházaknak. A szárnyát próbálgató fiatal színész, ha már levettette a gyermekcipőket a fővárosi színpadokra vágyik s megy, ha rosszabb sorsba is anyagilag, de megy előre.

Helyét ismét fiatalabb egyén foglalja el, ki ismét küzd, tanul, míg végre hűtlenné lesz igazgatójához, közönségéhez s ez is odébb áll. Így aztán megcsúsz az, ami itt történt, hogy a társulat értékes erői mind szerte szélednek az országban s mindennünne összeszerveződött idegen tagok bábéli zavarában igazgató és tükör beleöszülhetnek, míg rendet teremtenek.

Ha egy-két vezető tag állandóbb szerződéssel volna a társulathoz, köthető úgy ezek mintegy gerincét képezve a társulatnak, megadhatnák azt a keretet, melybe az újonnan jöttek illeszkedhetnének.

Igy a viszonyok nagyon is mostohák. Egy társulat teljes szétbontása nagy szerencsétlenség a komoly művészet szempontjából. Jó színészre lehet valaki, de azzá ritkán születik. Legalább nem oly tömegesen, mint napjainkban szükség lenne rá, de hogyan legyen azzá, mikor a színészkiskolák elvégzése után teljesen magára hagyják. Nincs irányító tekintély, nincs követésre méltó példa. A kritika nélkül való szereplés felburjánkoztatja az önérzetet. Mindenki mintaképet lát önmagában s a közönség pedig nagyot néz, látván a rettenetes degenarálódást és nem-törődömséget.

Mert még ha nem lenne így, ha volna elsőrangú szakszerű vezetés, még így is sok selejtes alakítás kerül a néző elé a túlságos sok játszás miatt. Vannak áldozatok, kik csaknem minden operettben, drámában, színműben szerepelnek. Minden este játék, dél-élelt próba, ebéd után egy kis alvás, azután szerep tanulás s ismét játék stb. Hát mikor tanul egy ilyen művész, mikor képezi magát. Hogy tudja szerepét megérteni, mikor el sem mérjedhet annak szépségeiben.

Hogy domborítja ki egy történelmi darab személyének szellemét, mikor a kort s ama kor mozgató eszméiről sejtelve sincs.

Az államnak a színészet ügyét jobban kellene figyelemre méltatni, mert a színügyi bizottságok hatásköre ehhez vajmi kevés. A színészet, ha már nem államosítható, legalább oly módon volna kezelendő, hogy az igazgatók ne álljanak társulataikkal együtt állandó harcban a létért való küzdelemmel, hanem gondtalan anyagi életet élve csak a művészetnek éljenek. Akkor a direktor, nem az olcsó tagot, hanem a művészt keresné, a művész pedig nem sietne minél nagyobb szerep körre elszereződni, hanem magaműveléssel iperkodnék általános műveltségét s így színjátszó képességét is fokozni.

Mindezt azért mondjuk el, mert szokatlan nagy változás állott be, a tavalyi igazán jó társulathoz. Nem tudjuk még az igazgató intencióját, vajjon a tavalyi művészeknél jobbakat talál-e s azért e változás. Reméljük igen s akkor örömmel üdvözöljük e fiatal generációt.

Mert mi a sajtónak nemcsak a színházba járó közönség szempontjából tulajdonítunk itt fontosságot, hanem azok szempontjából is, akik nem járnak színházba, de az óriási subventiót indirekt úton fizetik s így ők is támogatják a színészetet adófilléreikkel.

Meglátjuk hogy van! A mi szemünkben a komoly munka a bérletes előadásoknál kezdődik. Ez eddig csak amolyan előgálopp. Színész megbarátkozik az új színházzal, közönség az új színészekkel. Mindkettő komolykva egymást fog azután a művész megszokja mielőbb az igazi művészetnek áldozni.

Ujvidék közönsége jószívű, de nem kisvárosias. A lakosság nagy százaléka megengedheti azt a luxust, hogy fővárosi színházakat látogasson, mi tehát a jót hamar felismerjük, de viszont a selejtest nem akeptáljuk.

Kívánunk tehát az új gárdának annyi energiát a kivitelben, a mennyi volt a vállalkozásban. Gondoljanak a magyar színház fiatal nagy művészeire, mert a színésznél voluisse non est sat, ide már eredmények kellenek.

A direktor meglelte a magáét, szép repertoirt mutat be. A lejátszandó darabok a legutolsó évad valamennyi újdonságát magukban foglalják, tegyék meg a tagok is a magukét. Bennünk jóakarató, értékes támogatóra találnak. Résen leszünk.

Dr. Szele Róbert, kir. tankerületi főigazgató a helybeli magyar főgimnázium meglátogatása céljából f. h. 4-én és 5-én városunkban tartózkodott.

Megyesi Ferenc főgimnáziumi igazgató, ki már hosszabb idő óta szabadságon van, egészségének teljes helyreállítása végett orvosai tanácsára Raguzába utazott.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk szépirodalmi csarnokunk mai novelláját, finom lélektani rajz, csiszolt stílussal, gyakorlott tollal. Szerzője írói álnévén jelenik meg olvasóink előtt. Reméljük sok élvezetes perccel szerez még majd nekünk nem mindennapi tehetségével.

Az ujvidéki nemzeti munkapárt 33-as végrehajtó bizottsága már szíjjel küldötte a magyar, német, szerb meghívókat az összes választópolgárokhoz, mellyel a párt elveit helyeslő választókat a nagygyűlésre invitálja. Ugyanekkor jelentek meg a háromnyelvű plakátok is, melyek tömör rövidséggel, szabatos visszafogatlansággal így okolják meg a pártalakítás szükségességét: Polgártársak! Egy új korszakhoz értünk! A nemzet kiábrándult a koalíció uralomból, amely hazánk függetlenségének elvéül hirdetett megvalósítási helyét, csak az alkotmányos tényezők komoly munkáját tartóztatta fel. Az örökös és mesterségesen támasztott közjogi viszályok közepette közállapotaink rosszabbodtak, nemzeti vagyonosodásunk eszékent, iparunk és kereskedelmünk pangott, nemzeti hitelünk megrendült és állami létünk nemzeti irányban való fejlődésének alapozói megintottak. A nemzetet áthátolta már az a tudat, hogy csakis a komoly és megfontolt hazafias munka az, mellyel nemzetünk fejlődését és vagyonosodását elérhetjük. Ez az eszme vezette azokat a haza vezetésére hívatott férfiakat is, akik az országos nemzeti munkapártot megalakították, ez az eszme vezet bennünket is, amidőn az ujvidéki nemzeti munkapártunk vasárnap azaz folyó évi április hó 10-én d. u. 3 órakor az Erzsébet szálloda nagy emében tartandó alakuló nagy gyűlésére ezuton meghívjuk mindazokat, akik az országos munkapárt politikai hitelveinek hívei és követői. Polgártársak! Jelenjétek meg alakuló nagygyűlésünkön minél számokban és tetteket bizonyosság mellett, hogy hazánk boldogságát a komoly haza-

fias nemzeti munkában és nem az üres hangzatos szólamokban kell keresnünk.

A rák gyógyítása. A múlt héten dr. Doyen francia orvos érdekes előadást tartott egy orvos kongresszuson a rák gyógyításának általa feltalált módszeréről, amelyet „elektro-coagulation-nak, a sejtek elektromosság keltette megalkadásának nevez. A tudós orvos kísérletezés folytán arra a biológiai felfedezésre jutott, hogy az ellenállásra kevésbé képes beteg sejtek kisebb hőfok mellett pusztulnak el, mint az egészséges sejtek. Míg ugyanis az utóbbiak csak 60 fokon felüli temperaturánál mennek tönkre, addig a ráktól megtámadottak 55, sőt már 50 foknál. Ezt tudva csak annak a módját kellett megállapítani, hogyan vezesse a test élő szövetei közé a megfelelő meleget és hogyan tegye ki ennek a megtámadott sejteket. Egy általa kitalált elektromos készülék segítségével sikerült azt neki elérni, ami a beteg részeknek megalkadását idézte elő, ami hasonló ahhoz a folyamathoz, mielőtt a tojás fehérje megalkszik forró vízben. A megaludt részek bizonyos idő múlva maguktól eltűnnek és a seb végleges behegedése is bekövetkezik, ha a műtet a seb egész terjedelmére kiterjdt. Doyen véleménye szerint e módszerrel nemcsak minden hozzáférhető rákbetegséget, mint bőr-, nyelvtörökrákat lehet gyógyítani, hanem tuberkulotikus sebeket is. Ha e módszer tényleg beválik, akkor Doyen, mint annyi más honfitársa, az emberiség legnagyobb jótévőjé közé írja be nevét.

Magyar tanárok és tanítónők negyedik társas utazása 1910. júliusban. Utazási terv Brüsszelbe, (világkiállítás) Londonba, (Japán kiállítás). Budapest, Bécs, Nürnberg, Mainz, Wiesbaden, (a Rajná) Cöln, Oestende, London, Brüsszel, Strassburg, München (Keleti műkiállítás), Bécs, Budapest. Indulás július 4-én, visszaérkezés 25-én. (Éjjeli utazás nincs, csak a tengeren). 4-én, d. u. 2 óra 30 perc indulás Budapestről (Ny. p. u.) Bécsbe; megérkezés 6 óra 65 perc. 5-én 7 óra 30, perc indul Bécsből Nürnbergbe; megérkezés esti 6 órakor. A város megtekintése. 6-án, 7 órakor indul Nürnbergből Mainzba; megérkezés 12 óra 40 perc. Mainz és Wiesbaden megtekintése. 7-én, 6 órakor indul Mainz-ból hajón Cölnbe; megérkezés 3 óra 30 perc. A város és a dóm megtekintése. 8-án, 9 óra 10 perc indul Cölnből Ostendébe; megérkezés 5 órakor. A város, a tengeri fürdő, a Kursalon s a játékbank megtekintése. 9-én, esti 11 órakor indul Ostendéből Londonba; (Doveren át; tengeri út 3 óra) megérkezés reggel 5 óra 43 perc. A brit múzeum, a Kensington múzeum, a nemzeti képtár, a Tower, a Westminster, a Parlament, a Pál templom, a kikötő, a City, a Wallace gyűjtemény megtekintése. 15-én, d. u. 2 óra 20 perc indul Londonból Brüsszelbe; megérkezés esti 10 óra 25 perc. A királyi múzeum, az igazságügyi palota, a modern képtár, a városház, a régi piac, az ó város és a világkiállítás megtekintése. 21-én, 6 óra 8 perc indul Brüsszelből Strassburgba; megérkezés 3 óra 23 perc. A város és a dóm megtekintése. 22-én, 6 óra 9 perc indul Strassburgból Münchenbe; megérkezés déli 12 óra 25 perc. A Gliptofka, a képtár, a Múzeum, a város és a kir. palota megtekintése. 24-én, 1 óra 15 perc indul Münchenből Bécsbe; megérkezés esti 10 óra 15 perc. 25-én, 9 óra 53 perc indul Bécsből Budapestre; megérkezés d. u. 1 óra 30 perc. Mindig gyorsvonaton utazunk; Bécsből Mainzig és Kleinbettingből Bécsig harmadik osztályon, a többi 2. osztályon. Hajón 1. osztályon. Mindenütt abban a szállóban étkezünk, amelyben lakunk. A résztvételi jegy ára 460 k. Ebben bennefoglaltatik a jegy, lakás (világítás), reggeli, ebéd és vacsora. De nincsen benne ital, színház vagy más látványosság belépőjegye és a közuti vasutak (a városi) jegye. Az ellátás Bécsben kezdődik és Münchenben, 24-én, az ebédrel ér véget. Az összes borraivalokra, kiszolgálásért, kalauznak, Londonban a városban való körutazásért és a kézi podgyásznak az indóház kapujától a szállóba és vissza való szállításra még 40 k fizetendő. A jelentkezést e hó 15-ig kérjük beküldeni Vértés József tanár címére, Székesfehérvárra, aki mindenre nézve szívesen szolgál fölvilágosítással. A jelentkezéssel 50 k-át is be kell küldeni. A hátralékos összeg június hó 15-ig fizetendő be. A pénzküldeményeket a Székesfehérvári Kereskedelmi Bank címére kérjük beküldeni. A szállók címét s a többi tudnivalót június 15-ig küldjük szét.

Conan Doyle a Hofrichter-ügyről. A világ legügyesebb detektívje Conan Doyle, az ismert angol regényíró, a Sherlock Holmes szerzője, aki behatóan tanulmányozta a Hofrichter-ügyet, most nyilatkozott az érdekes mérgezési esetről. Az ügy annál inkább érdekelté Doylet, mert a nyomozásnál gyanúkok kimutatták a földolgozó Doyle a

saját vizsgálódásai alapján kijelenti, hogy Hofrichter »minden biznnyal« ártatlannak »látszik«. Az író hosszasan foglalkozott a vizsgálat összegyűjtött anyagával, s állítólag egy hétig Ausztriában is tartózkodott, hogy a mérgezési ügygel kapcsolatban álló adatokat megszeresse. Így megtalálta azt a skatulyát, amelyben a mérget elküldték, összehasonlította Hofrichter irását a dobozon lévő irással, végül pontos adatokat szerzett Hofrichter szellemi állapotára vonatkozólag, hogy milyen indokok vezethették a tett elkövetésében, s ezek alapján azt állítja, hogy a felállított gyanúok tarthatatlanok. A rendőrség szerinte nem jól végezte a dolgát, a nyomozás első napjaiban titokban kellett volna tartani a bűntényt, hogy a még esetleg felfalálható nyomokat közben el ne tűntethessék.

A volt főispán, mint képviselőjelölt. Balla Aladár dr. újvidéki volt főispán a marcali kerületben veszi fel a reménytelen küzdelmet a néppárti Zborayval szemben. Tekintve, hogy Teleky gróf és Nagy György az első, mint kiváló népszónok, a másik mint a parlament legpontosabb tagja támogatják jelöltségét, a választás kétes kimenetelű nem lehet.

Ivoschevics betörőjét elfogták. Hirt adtunk olvasóinknak mult számunkban arról, hogy Ivoschevics Mladen cipőgyáros irodájából ismeretlen tettes 100 k-t ellopott. Derék rendőrségünk a betörőt Jovanovics Zsivojin személyében már ki is nyomozta s az ügyesség fogságába szállította. Jovanovics Zsivojin nemrég még a karlócai papnevelőintézet növendéke volt, de erköjstelen élete miatt onnan kizárták. A bűn lejtőjén mind lejjebb és lejjebb süllyedve idáig jutott a jobb napokat is látott ember.

Budapest után legtöbb magyar Bécsben él. Az osztrák császárváros lakosainak számáról van szó, amely a bécsi statisztikai hivatal most történt megállapítása értelmében szerencsésen átkerült a második millió. A mult év december harmincegyedikéig 2,085 888 lakósa volt Bécsnek és pedig 2,959,266 polgármester és 26,622 katona. Bécs ezzel ismét nagyt közeledett Párizs és Berlin felé, amelyek a lakosság számának tekintetében a két millióhoz kapcsoló százezrekkel erősen törekszenek a harmadik millió felé. Az osztrák szomszédok boldogan értesülnek arról, hogy fővárosuk népessége már túl jár a második millió és örömlükben talán ügyet sem vetnek arra, hogy statisztikusai bizony egy kis turpisságot követtek el, mert az örvendés számadatát egyszerűen aként hozták össze, hogy beleszámították Bécsnek úgyszólván egész környékét. Lám a hideg számadatokkal dolgozó, annyira komoly statisztikusoktól is kitélik valamelyes huncutkodás! Az sem kis dolog, hogy abban a két millió és nyolcven egynéhány ezerre menő koponyában mi magyarok is érdekelve vagyunk nem sok híjján száz-ezer lélekkel. Nem tulzais tehát az, hogy Budapest után a legtöbb magyar ember Bécsben él.

A Halley-üstökös. Közel hetvennégy évi távollét után ismét megjelent az emberi szem előtt a Halley csillagász nevről elnevezett üstökös. Hetvennégy évvel ezelőtt, május 5 én tűnt el az égboltozatról és azóta rohant mérhetetlen nagyságu elliptikus pályáján. A mult év szeptember 11-ikén észlelték először visszatérését, és az igaz, hogy nem szabad szemmel, hanem fényképező készülékkel. Az előhívott képen, a csillagok között egy parányi vonal homályos képe látszik: ez az üstökös. Azután 1910. március 1-én a kieli, ginevri, johannesburgi csillagász teleszkópjain keresztül már látták az üstökösöt. Végre március 31-én megjött a hír, hogy Boszniában szabad szemmel látható volt az üstökös.

A postabélyegek hálálának közeledtét hozták hírül a külföldi lapok épen most, midőn mi ezeket dobunk ki bélyegpályázatok jutalmazására. Az egyes államok postakincstárai már régebben foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a levélbementesítésnek ma használatban levő nehézkes és költséges módját, tudniillik a bélyegjegyekben való portóleróvást valamely egyszerűbb és kényelmesebb rendszerrel helyettesítsék. A bajor postáigazgatóság február elseje óta, egyelőre csak kísérletképen, egy újabb levélbementesítési eljárást léptetett életbe. Eszerint a levélküldeményeket ugynevezett frankobélyegzővel látják el, amelyekben ugy a fizetett portó, mint a földiás kelte egyaránt kifejezésre jut. Az új rendszert egyelőre a tömeges levélföldadásoknál alkalmazzák és pedig most még csak azoknál, amelyeket a müncheni és a nürnbergi postahivatalokban adtak föl a német bírodalom területén belül való rendeltetéssel. A portóbélyegzőst eddig csak Ausztrália egyes államaiban, továbbá bizonyos levélküldeményekre nézve Angliában, Franciaországban és Olaszországban alkalmazták, még pedig kielégítő eredménnyel.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Éjjel.

Irta: Hevesi Margit.

Tizenegy óra felé járt ar idők mikor Lantosné, könnyű színházi köpönykéjébe burkolódzva, kilépett a színházból. Nyitott, egyfogatu bérkocsit intett magához és beleült.

Langyos, tavaszi éjszaka volt. Az égen egy egy halvány csillagocska tűndökölt; elnyomva a gázlámpák ragyogó fénye által

Lantosné körültekintett a még eléggé népes, fényesen kivilágított utcákon és jóleső érzés fogta el arra a gondolatra, hogy ő most egyedül van ebben a nagy emberáradatban. Egészen egyedül a sötét éjszakában... Ha most valaki megtámadná! — Megborzongott erre a gondolatra, de egyszerűsmind jól is esett neki az a tudat, hogy ime, milyen nagy veszedelemben forog ő most.

Először történt, hogy férje nélkül ment el valahova, de előző estén összeveszett férjével és elhatározta magában, hogy bosszút fog állni rajta. Férje reggel elutazott és ő hozzáállított fényes bosszúterve kivételéhez. Egyedül ment el a színházba, holott sógornője szívesen elkísérte volna; a szokott-nál drágább jegyet vett és kocsin jött haza, holott villamoson is jöhetett volna.

Furdalta is kissé a lelkiismeret, hogy olyan sok pénzt adott ki, de az a gondolat, hogy férje még sokkal többet szokott egy estén elkártyázni, csakhamar meggyutagta. Lerázta hát a gondokat magáról és teljesen átengedte magát az élvezetnek: szívní az illatos, langyos, tavaszi levegőt s kibámulni az ijesztő, borzalmas és fényes éjszakába.

Körülnézett. Egy kávéház előtt mentek el. A kávéház telve volt; kibállatszott a katonazene.

»Ha most leszálnék és bemennék ide!« gondolta magában az asszonyka és kéjesen megborzongott. Az a tudat, hogy ő most azt teheti amit akar, végtelenül jól esett neki. De nem szállt le. A kocsi tovább robogott.

Egy utcasarjon egy kis, vézna leányka áldogált. »Raudefarkja van« gondolta magában Lantosné és elképzelte, ha most ő is itt állna és várna valakit. Sétálna fel-alá, fel-alá és az illető egyre késne; egyre késne. Talán nem is jönne el soha. Összeszorult a szíve erre a gondolatra... Egyszer, valamikor ő is várt, várt valakire, de hiába.

»Eh, bolondság! Régen volt az már nagyon. Jobb nem is gondolni rá!«

Azután hozzámént ahoz, akire nem is várt s aki mégis eljött. Hozzámént, anélkül, hogy az életből a legsekélyebb részt kivette volna. Hozzámént, vezette a háztartást, gyermekeket hozott a világra; gondozta, ápolta őket, ugy ahogy ezer és ezer más asszony teszi, de lelke mélyén mindig ott volt a vágy az ismeretlen, megfoghatatlan, rejtélyes élet után.

Ah, ha csak egyszer, csak egyetlenegyszer tudná kitombolni magát úgy, ahogy féktelen szenvedélye kívánja! Egy éjszakát átélni, egy ragyogó, tűndöklő, fényes éjszakát és — aztán meghalni.

Most; most van itt az alkalom! Ha most leszálna, kifizetné a kocsit és neküldülne egymagában az éjszakának, az életnek! Megittasodott, elbódult attól a gondolattól, hogy ime az élet ő előtte is megnyitotta a kapuját, csak be kell lépnie rajta.

És miért ne tenné meg? Ki akadályozhatja meg benne? Talán a férje, kit nem szeret, kit nem is szeretett soha? Kiről tudja, hogy egész éjszakákat lumpol keresztül, még olyankor is mikor itthon van; hát még, ha távol van, mint ma is.

Ki tudja merre jár most is? Ki tudja, gondol-e egyáltalában arra, hogy felesége is él és létezik! Ha tudná, hogy az most milyen gondolatokat forgat a fejében!

Önkénytelenül is elmosolyodott.

Csakugyan különös is, hogy ő, a páratlanul tisztességes asszony, kit senki még egy téves gondolattal sem mert volna meggyanúsítani, most ilyen gondolatokat forgat a fejében.

És ugyan mi volna ebben különös? Hát esoda-e, hogy egyszer az ő szeme is felnyitott; hogy ez a bódítóan lágy tavaszi éjszaka lerázta gondolatairól a békókat?

Hát igenis, ő meguntta ezt az egyhangu, színtelen életet; ezt a jármot, mely már oly régóta nehezedik vállaira. Élni fog, élni, ha csak egy napig is, mint a tisztavirág, de élni úgy ahogy a lelke, az ő forrongó, szabadság után vágyó lelke megkívánja!

Épen inteni akart a kocsisnak, hogy álljon meg mikor a kocsi az ő házuk elé érkezett és megállott. Szinte gépiesen, félig még gondolataiba elmerülve szállott le a kocsiról, fizette ki a kocsist és csöngetett be a kapun. Csak mikor már a házmester csoszogó lépéseit hallott, jutotta eszébe, hogy hiszen ő nem is akart hazamenni. Egy pillanatig arra gondolt, hogy elfut; itthagyt mindent és neki-vág a csillogó éjszakának.

De már késő volt. A kapu kinyitott és az asszonyka mély sóhajjal surrant be rajta. Lassu léptekkel haladt a lépcsőn fölfelé. Utközben többször megállt, a karfára támasztotta a kezét és pihent.

Majd bement a lakásba, hol már minden csendes volt.

Lefeküdt. Magára húzta paplanát és elmerült a puha, habos ágýába.

»Milyen gyáva vagyok.« — sóhajtott — Istenem, milyen gyáva! Kezemben tartom az élet almáját és nem merek beleharapni! Vajon ennek a gyávaságnak becületesség-e a neve?

Haragszik a „Határőr“.

A ki haragszik annak nincs igaza.

A »Határőr« tegnapi száma úgyszólván teljesen a helybeli sajtóorganumokkal való polemizálásban merül ki. Értjük kényelmetlen helyzetét.

Laptársunk úgyszólván alapításától kezdve kiváltságos helyzetben volt. Neki minden szabad volt, másnak semmi. Hasábjairól csak nemzel boldogító szent ígék szálltak el, így hát térdet, fejet kellett hajtani.

Ellenmondani egyenlő lett volna a Szunyogszigetre való költözéssel. A szólásszabadság ismeretlen fogalom volt. Azóta persze fordult az idők járása s a szeresélyes Fortuna kiemelte a nyeregéből a szerencsés lovaszt.

Nem esik hát jól az ellenkező hang, kellemlen ha ellenvéleményt is kell hallani. Pedig ez így van már, így is lesz a jövőben.

Lám mi nem vagyunk olyan kényesek, örömmel vesszük a máspárton lévők ellenkező véleményét s próbáljuk őket argamentumokkal jobb utra téríteni. Ez a mi feladatunk s nem a boulevard stílusú támadás. Nem is fogunk ezzel foglalkozni máskor, most is csak azért tesszük, mert a hang melyen a »Határőr« cikke szól nem az, a melyen az egymás megértés utját keresni lehet.

Ne foglalkozzék a »Határőr« a sáros láb-belik miként való tisztításának kérdésével, nagyobb hivatást ígér lapjának szép címe. Ne is tegye meg az őt tápláló pártot rugdalodzó tiszteltbeli oroszlánnak, mert nevetni találunk. Rugdalózni a patás állatok szoktak s köztük leginkább egy, mely bizonyos tulajdonságok simboluma, az oroszlán inkább harap és karcol, de erre se lesz szükség, mert nem lesz rá ok; kiabálni is lehet tovább: visszaszívjuk, nem utolsó jalkiáltás volt.

Csak kiabáljanak ezután is, de legyen aki hallgassa.

Ne veszedkedjünk, nem mert »gubernális« lap vagyunk, hanem mert célú így nem érünk. Szegezünk elvekkelszembem elvet, álljanak elő a meggyőződés férfias fegyverei. Próbáljuk ezzel megvívni a csatát, más fegyverek, más eredményeket fognak szülni, nem amit mi akarunk. A személyeskedő tonus amit a »Határőr« ma felvesz egyelőre még válasz nélkül marad azon reményben, hogy alább hagy vele s nem fog tovább is berzenkedni ha a más párton levők más véleményét hallja. Ne fájjon neki a munkapártért a feje. Jó kezekben van ott a vezetés, mely napról-napra jobban maga köré gyűjti a hívőket. Rövidesen tapasztalni fogja a »Határőr«, hogy mennyire rosszul informálják azok, kik egyenlenség hírét hozták.

Tehát csak angol hidegvérrel és mindig tárgyilagosan.

■ ■ Szerkesztői üzenetek. ■ ■

Érdeklődő, Ujvidék. Megbízhatik bennünk. Csak első-rangu cégeket hirdetünk. Győződjék meg, Ny. Z. Karlóca. Szmokkinghoz fekete eszék, frakhoz fehér való. Az újság mellékletét kísérje figyelemmel. Majd utána nézzünk Irónő, Ujvidék. Köszönjük jóleső figyelmét, de egyelőre még nem hozhatjuk. Ha lehetne megkurtítani, egy szívesen. Várjuk a legközelebbit. Nemo, Ujvidék, lővelel is megjön. Mostan kezdet nehézségeivel küzdünk. Kiváncsi, Ujvidék. Saxosus, íról álnév. Egyelőre nem nevezhetjük meg. Csak kísérje figyelemmel sok szépet fog még bemutatni. Ugy tudom, személyesen ismeri. Csak kutasson, mi nem segíthetünk.

K. L., Budapest. Jobbat kérünk. Ez kissé lapos, nem elég csiszolt. Olvastunk mi már szebbet is Öntől, másutt, más zsánerben. Várjuk a jobbat. Incognitó, Ujvidék. Írói álnévet nem ajánlunk. Felvehet bármilyet. Legyen magyar vagy legyen latinus, de okvetlen misztikus. Közlünk majd regényt is.

Reális, Zombor. Egyelőre még nem honorálunk, de később igen, tehát csak küldjön, mindent megbíralunk. Kiváló szakerek a munkatársak. Fordító, Ujvidék. Műfordítása igen szép, de témája nem felel meg a mi irányzatunknak. Eltettük. Átveheti. Érdeklődő, Ujvidék. Szólítsa nagyságosnak, ma már nincs tekintetes ur. Az asszonyok amugy is magasabb rangsorban vannak. Nem hízélgés csak bizantizmus. — A többi levelekre legközelebb.

■ ■ ■ HIRDETÉSEK. ■ ■ ■

ad. 27.529. sz.

kig. 1909.

Hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a hidsáncban levő kázinó helyiségeinek bérbe-adása céljából **flyó évi április hó 14-én** délelőtt 10 órakor a városi gazdasági ügyosztályban (város-ház II. emelet 33 ajtó) nyilvános szóbeli árverést tart.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt 200 (kettőszáz) koronát bánatpénz fejében az árverés vezetésével megbízott hivatali közeg kezéhez letenni.

Árverezők ajánlataikkal a tanács döntéséig kötvé maradnak.

A tanács fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között a felajánlott bérre való tekintet nélkül szabadon választhasson esetleg új árverés tartását elrendelje.

Az árverési feltételek a város gazdasági ügyosztályában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Útőajánlatot el nem fogadunk.

Ujvidék, sz. kir. város tanácsa 1910. április 5.

Profuma Béla.

alpolgármester.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel hozom tudomására nagybecsű vevőimnek, hogy üzletem a Wagner-féle palotából, a Kossuth Lajos-utca (Fő-utca) 23. sz. házába helyeztetett át. (Ezelőtt Stengel Fülöp esztergályos helyisége).

Órás, látszerés és ékszerész-üzletemben versenyen kívüli olcsó árak mellett kapható minden e szakmába vágó arany-, ezüst- és ékszer-áru.

Garantált megbízható áruk a legizlesebb kivitelben.

Értékes régiségeket állandóan veszek. A vásárló közönség további támogatását kéri tisztelettel

Krausz Samú órás, ékszerész. — látszerész —

UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 23.

(volt Stengel-féle üzlet).

Az elegáns világ
vacsora utáni találkozó helye a

Récsei kávéház.

Elsőrendű kiszolgálás.

Az összes újságok.

Kitünő cigányzene.

Wagner Testvérek

— UJVIDÉK. —

Fűszer-, kávé- és esemege-kereskedés.

Páratlan gazdag és dús választéku
esemege osztály.

Gazdasági cikkek nagy raktára.

Hasznosan és kellemesen szórakozni

csak az

APOLLO MOZIBAN

lehet.

Előadások 5—10-ig. Ujvidék (Főtér).

Fizessünk elő

Ujvidék legújabb, legtöbb számban megjelenő lapjára az

„Ujvidéki Hirlap“-ra.

Legolcsóbban és legtöbb eredménnyel hirdetni: az

„Ujvidéki Hirlap“-ban

lehet.

Hirdetések felvételnek naponta délután 2—4-ig Thököly Imre-u. 9. szám alatt a kiadóhivatalban.

Kérjük mindenütt Ujvidék legolcsóbb és legtartalmasabb lapját az

„Ujvidéki Hirlap“-ot.

? Hová megy ?

Duna-utca 11.

Weizer uriszabóhoz,
mert csak ott lehet kapni szép és olcsó ruhákat mérték után. — Raktáron nagy választék mindennemű honi és külföldi szövetekben.

Első rangú szabász. — Dívatos, gyors kivitel.

BUTORHÁZ

MENRÁTH L. ÉS FIA

UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 46—48.

Szönyegeg, függönyök, terítők és minden lakásberendezési tárgyak nagy választékban.

Alapítottatott 1843-ban.

Ujjonnan épült MODERN BUTORÁRUHÁZÁBAN mindennemű butorból a legnagyobb választék.

Kész berendezett szobabutoroknak állandó kiállítása.

Mennyasszonyi kelengyék minden árban.

Telefon szám: 87.